

odbor voleb
náměstí Hrdinů 1634/3
140 21 Praha 4

- Svaz měst a obcí České republiky
- Sdružení místních samospráv České republiky, z. s.
- Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR

Č. j. MV-148179-3/OV-2026
Telefon +420 974 817 361
E-mail volby@mv.gov.cz
Místo, datum Praha,
dle data elektronického podpisu

Stanovisko Ministerstva vnitra k okamžiku zániku mandátu obecních zastupitelů zvolených ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2022

V reakci na debatu ohledně data, ke kterému skončí mandát obecních zastupitelů zvolených ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2022, zejména v reakci na článek zveřejněný na webu Česká justice [Obce mohou na podzim narazit na problém, se kterým zákon nepočítal - Česká justice](#), poskytuje Ministerstvo vnitra jako gestor voleb následující právně nezávazné stanovisko:

Volby do zastupitelstev obcí v roce 2022 se konaly ve dnech 23. a 24. září.

Podle čl. 102 odst. 2 Ústavy platí, že „**Volební období zastupitelstev je čtyřleté. Volby do zastupitelstev se konají v prvním celém týdnu měsíce října roku, v němž volební období uplyne.**“

Pravidlo, že volby se konají v prvním celém týdnu měsíce října zavedl ústavní zákon č. 87/2024 Sb., kterým došlo ke změně Ústavy, s účinností od 1. ledna 2026.

Volby do zastupitelstev obcí vyhlašuje podle § 3 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“) prezident republiky nejpozději 90 dnů před jejich konáním ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

Volby do zastupitelstev obcí konané v roce 2026 vyhlásil prezident republiky v souladu s výše uvedenými předpisy na 9. a 10. října 2026 (první celý říjnový týden) společně s prvním kolem senátních voleb ve třetině senátních obvodů (rozhodnutí prezidenta republiky č. 117/2026 Sb.).

Je třeba si povšimnout, že přímo na ústavní úrovni není, na rozdíl od členů Parlamentu (čl. 25), řešena otázka způsobu zániku mandátu člena zastupitelstva. Mohlo by se tedy zdát, že na ústavní úrovni vzniká určitá disharmonie mezi větou první a druhou čl. 102 odst. 2 Ústavy, neboť sama o sobě neřeší určitý časový prostor, který se aplikací daných pravidel otevírá. **Ústavodárce však žádný takový prostor nenechává**, neboť v čl. 102 odst. 3 Ústavy stanoví:

„Další podmínky výkonu volebního práva, podmínky konání voleb před uplynutím volebního období, organizaci voleb a rozsah soudního přezkumu stanoví zákon.“ Je tak přímo Ústavou ponecháno volebnímu zákonu, aby ústavněprávní řešení doplnil.

A proto zákonodárce ve volebním zákoně sám z pokynu/pověření daného čl. 102 odst. 3 Ústavy definuje okamžiky zániku mandátu člena zastupitelstva. Mimo jiné je v § 55 odst. 2 písm. e) zákona o volbách do zastupitelstev obcí upraveno, že mandát člena zastupitelstva obce zaniká dnem voleb do zastupitelstva obce.

Dnem voleb se podle § 2 odst. 4 zákona č. 88/2024 Sb., o správě voleb a podle příslušných zákonů o volbách **rozumí první den voleb** na území České republiky, není-li stanoveno jinak.

Prvním dnem voleb tedy bude 9. říjen 2026 a **zaniká-li mandát člena zastupitelstva obce dnem voleb, pak je to uplynutím tohoto dne, tedy o půlnoci z 9. a 10. října 2026.**

Novým zastupitelům vzešlým z komunálních voleb konaných ve dnech 9. a 10. října 2026 **vznikne mandát** zvolením, tj. v souladu s § 55 odst. 1 zákona o volbách do zastupitelstev obcí **ukončením hlasování, tedy v sobotu 10. října 2026 ve 14.00 hodin.**

Teze o tom, že obecním zastupitelům zvoleným v roce 2022 zanikne mandát 24. září 2026 a v obcích nastane *magistratus vacans* (období, kdy skončilo funkční období dosavadního zastupitelstva, ale nové ještě nebylo zvoleno) je tedy nutno odmítnout.

Pravidlo, že volby do zastupitelstev se konají v prvním celém týdnu měsíce října bylo zakotveno na ústavní úrovni právě proto, že bylo zřejmé, že má dopad na vymezení volebního období členů zastupitelstev, které je stanoveno Ústavou. Takto to zmiňuje i důvodová zpráva k ústavnímu zákonu.

Podle Ministerstva **vnitra ústavní úprava a jí předpokládaná konkretizace na úrovni zákona o volbách do zastupitelstev obcí jsou v předestřené otázce zániku mandátu zcela komplementární** a aplikace ustanovení o zániku mandátu obsažená v § 55 odst. 2 písm. e) zákona o volbách do zastupitelstev obcí je ústavně konformní, protože na ústavní úrovni je stanoveno, kdy přesně se mají volby konat (na základě ústavního, pravidla lze přesně určit dny voleb na všechna následující funkční období) a pravidlo o termínu konání voleb zpřesňuje výklad pojmu „čtyřleté funkční období“. Toto zpřesnění zákonodárce, resp. ústavodárce zavedl přímo do Ústavy a nikoli jen do volebního zákona, protože si byl vědom dopadu na délku funkčního období.

V komunálních volbách v roce 2026 je odstup termínu voleb od dnů konání voleb v roce 2022 delší (z logiky věci, neboť jde o první případ aplikace nových pravidel vyvolaných právě myšlenkou zabránění posunu konání voleb do letních měsíců), ale stále v řádu několika dnů. Bude nastávat i do budoucna (nejdříve se budou konat volby 5. a 6. října a nejpozději 11. a 12. října). Opět je třeba zdůraznit, že **ústavodárce** tuto možnost připouští tím, že **pravidlo termínu konání voleb postavil ve stejném ustanovení naroveň s pravidlem 4letého funkčního období.**

Dá se dokonce konstatovat, že stávající právní úprava je z hlediska dodržení ústavních pravidel o délce funkčního období „čistší“, než byla úprava a praxe dřívější, kdy v zájmu

zachování ústavně nastaveného pravidlo o 4letém funkčním období docházelo k vyhlášení termínu voleb na dny předcházející uplynutí tohoto období. Tím z pohledu „dosluhujících“ zastupitelů docházelo ke krácení jejich funkčního období, protože mandát jim zanikal dnem voleb. Jinými slovy, teze o nedodržení 4letého funkčního období není a nemůže být nová, neboť v minulosti docházelo při každých volbách ke zkracování funkčního období. Lze dodat, že tyto důsledky tehdejší právní úpravy nebyly z hlediska ústavnosti nijak zpochybněny.

Nová právní úprava pak dle situace povede ke zkracování či prodlužování striktního 4letého období, avšak v řádu jednotek dnů, a to navíc za situace, kdy je tato realita předestřena přímo na ústavní úrovni s procesním dořešením (na základě Ústavy) v rovině volebního zákona (stanovení způsobu zániku mandátu).

Upozorňujeme, že názor Ministerstva vnitra není právně závazný, neboť v konkrétní situaci může věc autoritativně posoudit pouze příslušný soud.

Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec
ředitel odboru voleb